

De boom van succes

De boom van succes is een werkvorm die je kunt inzetten om de focus op een probleem te verleggen naar de focus op een ambitie.

De werkvorm richt zich op de kracht van de positieve psychologie en de theorie van waarderend onderzoeken. Deze werkvorm gaat uit van een aantal principes.

Ten eerste: door de manier waarop we praten bepalen we de manier waarop we handelen. De wijze waarop we het gesprek voeren, bepaalt de manier waarop we kijken naar de situatie. Door te praten over ambitie, mogelijkheden en positieve uitkomsten, worden

dit concrete opties om actie op te ondernemen.

Ten tweede: hoe meer mensen zich bewust worden van hun drijfveren en wensbeelden, hoe groter de kans dat ze daarnaartoe bewegen. Door gezamenlijk positieve beelden uit te spreken, bekrachtig je de behoefte om je daar naartoe te ontwikkelen.

Ten derde: mogelijkheden zien, werkt motiverend. Doordat je ziet wat bepaalde acties kunnen opleveren, kom je eerder in beweging.

Aan de slag

Stap 1

> Deelnemers vaststellen

Dit stappenplan kun je doen met een grote groep, kleine groepjes of individueel. Het is fijn als er een begeleider is die je meeneemt door het stappenplan en je vertelt wat de bedoeling is.

Bij een grote of kleine groep kan een persoon de begeleidende rol op zich nemen om de rest van de deelnemers door de volgende stappen te helpen. Op deze manier heeft iedereen de werkvorm doorlopen. De reflectiemomenten kun je met elkaar delen.

Je kunt ook de deelnemers samen de stappen laten doorlopen. Daarbij verzamel je per stap de input vanuit de groep, bijvoorbeeld op post-its. Op deze manier ontstaat er een probleemboom en een perspectiefboom vanuit de inbreng van de groep.

Stap 2

> Voorbereiding

In deze oefening ga je in gesprek over de opgave die speelt in jouw school. Het kan gaan over een probleem of probleemstelling of een uitdaging of knelpunt.

Benodigdheden:

- Papier
- Potloden/stiften
- Werkblad probleem- en succesboom

Stap 3**> Probleemboom**

Pak het werkblad erbij en begin met het uitwerken van de probleemboom.

Op de stam schrijf je het probleem. Bijvoorbeeld: 'Onze leerlingen worden steeds slechter in lezen.'

Richt je vervolgens op de wortels van de boom. Die wortels vertegenwoordigen de oorzaken van het probleem. Probeer zo veel mogelijk oorzaken op te schrijven zoals: 'Onze leerlingen vinden lezen niet leuk.'

Schrijf vervolgens alle negatieve consequenties van het probleem in de kruin van de boom, zoals: 'Leerlingen presteren onder hun niveau vanwege een leesachterstand.' Probeer hierbij zo volledig mogelijk te zijn. Je eindigt deze stap met een korte reflectie op je probleemboom:

- Wat zegt deze boom over de situatie?
- Welk effect heeft deze boom op jou?

Stap 4**> Perspectiefboom**

Ga nu verder met het uitwerken van de perspectiefboom op het werkblad. Ditmaal begin je bij de wortels van de boom door het omgekeerde van de negatieve gevolgen in de kruin van de probleemboom te beschrijven. Wat zijn de wortels van het succes? Bijvoorbeeld 'Leerlingen krijgen inspirerende leestips aangereikt', 'Lezen krijgt structureel aandacht' en 'Het leesonderwijs sluit aan bij de belevingswereld van onze leerlingen'. Wees zo compleet mogelijk.

Beschrijf vervolgens je ambitie in het midden van de boom aan de hand van de volgende vraag: 'Als al deze condities zijn vervuld, wat zie je dan als gewenste uitkomst daarvan?' Dat zou bijvoorbeeld kunnen zijn: 'Lezen is bij ons op school in alle lessen een positieve gewoonte.'

Check bij elkaar of je echt voor deze formulering gaat, of je er warm voor loopt. Je wilt namelijk een ambitie hebben die je motiveert en enthousiasmeert.

Vul nu ook de kruin van deze boom in aan de hand van de vraag: Als je de ambitie verwezenlijkt, het wordt helemaal zoals jij wilt, wat zijn dan de opbrengsten of de vruchten die je ervan plukt? Denk hierbij niet alleen aan de persoonlijke opbrengsten maar ook aan de opbrengsten voor je team, de school en je leerlingen.

Je eindigt deze stap met een korte reflectie op de perspectiefboom:

- Wat ervaar je als je naar deze boom kijkt?
- Welke verschillen merk je als de twee bomen met elkaar vergelijkt?
- Waar gaat je aandacht naar uit?

Stap 5

Als laatste stap kijk je of je kunt vasthouden aan de positief geformuleerde ambitie als richting voor je verandering. Het kan zijn dat je nog wat wil schaven tot dat deze klopt. Door deze ambitie vast te houden als doel kun je terugpakken op de positieve benadering voor je ontwikkeling.

Kijk weer eens terug naar de wortels van het succes: in hoeverre kun je hier concrete acties aan koppelen?

Tip: Hou vast aan deze ambitie door hem regelmatig te herhalen. Mocht de energie weglekken; kijk weer eens terug naar de ambitie en hetgeen wat de verwezenlijkte ambitie gaat opleveren.